

Folketingets Retsudvalg
Christiansborg, den 3. marts 2005
EU-konsulenten

EU-sager på Retsudvalgets område i 2005

Det fremgår af Folketinget forretningsorden (§ 7, stk.2), at hvert fagudvalg behandler de EU-sager, der berører fagudvalget ansvarsområde.

EU vil i indeværende år behandle en række forslag til EU-regler, der berører Retsudvalgets ansvarsområde. Som eksempler kan nævnes forslaget om en **europæisk bevissikringskendelse**, forslaget om **fælles minimumsrettigheder for tiltalte i straffesager** eller forslaget om udveksling af oplysninger fra nationale **strafferegistre**. Kommissionen har også tilkendegivet, at den i 2005 vil komme med initiativer vedrørende blandt andet grænseoverskridende **skilsmisssager** og **arvesager**.

Justitsministeriet har i sit oversigtsnotat af 11/2 2005 (Europaudvalgets alm. del bilag 24 hhv. Retsudvalgets alm. del – bilag 44) redegjort for større, væsentlige sager på Justitsministeriets område i **første halvår** af 2005.

Denne info-note indeholder som et supplement hertil en alternativ oversigt over EU-sager for hele 2005, baseret på de oplysninger, der er tilgængelige i form af Kommissionens lovgivningsprogram samt formandskabets foreløbige dagsordener. Det skal understreges, at oversigten **ikke er udtømmende**, da den er baseret på foreløbige oplysninger, og da vægten er lagt på EU-lovgivning (forslag til rammeafgørelser, direktiver og forordninger). Som **bilag** er endvidere vedlagt en summarisk redegørelse for EU's kompetence og beslutningsprocesser på Retsudvalgets ansvarsområde.

Info-noten indeholder følgende 3 afsnit:

- 1) Forslag til EU-lovgivning, som det luxembourgiske formandskab forventer vil blive sat på **dagsordenen** for Rådets (RIA) møder i første halvdel af 2005 (s 2)
- 2) Forslag til EU-lovgivning m.m. fra **Kommissionens arbejdsprogram** for hele 2005, som vil kunne berøre Retsudvalget (s 4)
- 3) Verserende sager, der pt. ikke figurerer på rådets (RIA) dagsordener, men som ifølge Kommissionen **afventer** EU-institutionernes stillingtagen (s 7)

Det bemærkes, at for så vidt angår nye forslag til EU-lovgivning, har Folketinget – og herunder Retsudvalget – mulighed for at iværksætte en kontrol af forslagens overholdelse af **nærhedsprincippet**.

1. Forslag til EU-lovgivning på Rådets(RIA) foreløbige dagsordener (første halvår 2005)

På grundlag af primært de foreløbige dagsordener, som det luxembourgiske formandskab har offentliggjort, er nedenfor angivet de forslag til EU-lovgivning m.m., der forventes behandlet på rådsmøderne. Det skal understreges, at de foreløbige dagsordener netop er foreløbige, og at punkter på dagsordenerne ændres, tilføjes eller fjernes af formandskabet helt op til kort før rådsmødernes afholdelse.

Rådsmøde (RIA) den 24. februar 2005 (mødet er afholdt – oplysningerne er baseret på Rådets foreløbige pressemeddelelse)

På rådsmødet (RIA) blev følgende forslag til EU-lovgivning behandlet:

- **Forslag til Rådet rammeafgørelse om en europæisk bevissikringskendelse til fremskaffelse af genstande, dokumenter og data til brug i straffesager - Kom (2003)688**
Forslaget bygger på en anvendelse af princippet om gensidig anerkendelse af retsafgørelser om bevissikring såsom ransagnings- og beslaglæggelsesafgørelser. Danske myndigheder skal på dansk territorium håndhæve/udføre andre medlemslandes bevissikringskendelser og vice versa.
- **Forslag til Rådets rammeafgørelse om bekæmpelse af racisme og fremmedhad - Kom 2001 (664)**
Forslaget til rammeafgørelse pålægger medlemslandene forskellige pligter i relation til bekæmpelse af racisme og fremmedhad.

Følgende forslag til EU-lovgivning blev vedtaget på rådsmødet

- **Vedtagelse af Rådets rammeafgørelse om angreb på informationssystemer - Kom (2002) 173**
Rammeafgørelsen, der blev vedtaget som A-punkt - det vil sige uden debat - indebærer en indbyrdes tilnærmelse af medlemslandenes strafferetlige regler om angreb på informationssystemer såsom "hacking", "denial of service" m.m.
- **Vedtagelse af Rådets rammeafgørelse om konfiskation af udbytte, redskaber og formuegoder fra strafbart forhold**
Formålet med rammeafgørelsen er at sikre, at alle medlemsstater har en effektiv lovgivning vedrørende konfiskation m.m. Vedtaget som A-punkt.
- **Vedtagelse af Rådets rammeafgørelse om anvendelse af princippet om gensidig anerkendelse på bødestrafte.**
Vedtaget som A-punkt. Gælder også for bøder idømt for færdselsforseelser.

Rådsmødet (RIA) 14. april 2005

- **Forslag til Rådets rammeafgørelse om opbevaring af data, der behandles og lagres i forbindelse med levering af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester m.m. - udestående punkter**
Forslaget har til formål at lette det retlige samarbejde i kriminalsager gennem en indbyrdes tilnærmelse (harmonisering) af medlemsstaternes lovgivning om opbevaring af data, der behandles og lagres af leverandører af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester eller et offentligt kommunikationsnet. Sigtet med forslaget er således at sikre, at de retshåndhævende myndigheder i medlemsstaterne – inden for rammerne af de almindelige principper om databeskyttelse – gives mulighed for at inddrage data om teletrafik i forebyggelsen, efterforskningen, afsløringen og strafforfølgningen af kriminalitet.
- **Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om indførelse af en europæisk betalingspåbudsprocedure - Kom (2004) 0173 (omfattet af det danske forbehold) – politisk drøftelse**
Formålet med forslaget er at etablere en fælles europæisk procedure for inddrivelse af ubestridte pengekrav. Det skal være nemmere for kreditorer i EU at inddrive tilgodehavender i sager, hvor der ikke er uenighed om pengekravets størrelse.
- **Forslag til direktiv om en europæisk småsagsproces – Kommissionens præsentation**
Forslaget forventes at føre til en særlig forenklet procedure for behandlingen af sager om krav af mindre værdi.

Rådsmødet (RIA) 2.-3. juni 2005

- **Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om lovvalgsregler for forpligtelser uden for kontrakt (Rom II-forordningen) - Kom (2003) 427 (omfattet af det danske forbehold)**
Forslaget tager sigte på at harmonisere medlemsstaternes lovvalgsregler for forpligtelser uden for kontraktforhold og dermed færdiggøre den harmonisering af den internationale privatrets regler for forpligtelser på det civil- og handelsretlige område, der allerede er sket på fællesskabsplan med "Bruxelles I"-forordningen og Rom-konventionen fra 1980.
- **Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om visse aspekter af mægling på det civil- og handelsretlige område - Kom (2004) 718 (omfattet af det danske forbehold) – politisk drøftelse**
Formålet med forslaget er at udbrede brugen af mægling i civil- og handelsretlige sager ved at give nationale domstole mulighed for at henvise retssager til mægling.

- **Forslag til Rådets afgørelse om udveksling af oplysninger fra strafferegistre – Kom (2004)0664**
Ifølge Kommissionen er formålet med forslaget at lette udleveringen af oplysninger fra strafferegistre mellem medlemslandene ved blandt andet at indføre en frist på 5 dage til at imødekomme forespørgsler, modsat i dag, hvor der ingen tidsfrist er. På et senere tidspunkt vil Kommissionen foreslå etableringen af et egentligt europæisk strafferegister.
- **Forslag til rammeafgørelse om bekæmpelse af organiseret kriminalitet – Kom(2005)6**
Forslaget indeholder en fælles definition på organiseret kriminalitet m.m. samt en harmonisering af strafferammerne for organiseret kriminalitet. Strafferammen for at lede en kriminel organisation skal således i henhold til forslaget være på mindst 10 år.
- **Forslag til rammeafgørelse om databeskyttelse**
Forslaget lægger op til en styrkelse af databeskyttelsen inden for det politimæssige og strafferetlige samarbejde.
- **Forslag til rammeafgørelse om visse proceduremæssige rettigheder i straffesager i Den Europæiske Union – Kom (2004) 328**
Forslaget er baseret på Kommissionens grønne bog om retssikkerhedsgarantier for mistænkte og tiltalte i straffesager i EU fra februar 2003. Forslaget indebærer en minimumsharmonisering af tiltaltes rettigheder i straffesager.
- **Forslag til rammeafgørelse om en europæisk bevissikringskendelse til fremskaffelse af genstande, dokumenter og data til brug i straffesager – Kom(2003)688**
Også behandlet på rådsmødet(RIA) den 24. februar 2005 (se ovenfor).
- **Forslag til rammeafgørelse om opbevaring af data, der behandles og lagres i forbindelse med levering af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester m.m.**
Også på dagsordenen for rådsmødet(RIA) den 14. april 2005 (se ovenfor).
- **Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om indførelse af en europæisk betalingspåbudsprocedure – Kom (2004) 0173 - evt. fælles holdning**
Også på dagsordenen for rådsmødet(RIA) den 14. april 2005 (se ovenfor).

2. Nye initiativer, herunder lovgivning, i Kommissionens arbejdsprogram for 2005

Det fremgår af Kommissionens arbejdsprogram for hele 2005, at Kommissionen vil prioritere nedenstående initiativer højt. Forslagene skal **vedtages af Kommissionen** før de går videre i EU's lovgivningsproces. Det af Kommissionen anslåede tidspunkt for vedtagelse er anført i parentes efter forslaget's titel.

- **Grønbog om arv og testamente i grænseoverskridende sager**
Kommissionen har offentliggjort grønbogen den 1. marts 2005. Formålet med grønbogen er at starte en høringsproces om juridiske og praktiske problemer i forbindelse med særligt grænseoverskridende arvesager. Fristen for hørings svar er sat til 30. september 2005.
- **Grønbog om lovvalg i skilsmisssager** (marts 2005)
Formålet med grønbogen er at starte en høringsproces om lovvalgsregler i forbindelse med grænseoverskridende skilsmisssager (Hvilket lands lovgivning skal anvendes i tilfælde af skilsmisse mellem eksempelvis en dansk og en spansk statsborger).
- **Etablering af et agentur for menneskerettigheder** (juni 2005)
Der er tale om en videreudvikling af Det Europæiske Monitoreringscenter vedrørende racisme og fremmedhad i Wien.
- **Et europæisk strafferegistersystem** (juni 2005)
IT-systemet skal gøre det lettere at udveksle oplysninger fra nationale strafferegistre. Kommissionen udsendte i januar 2005 en hvidbog om emnet.
- **Forslag til direktiv om strafferetlige tiltag med henblik på beskyttelse af intellektuel ejendomsret** (juni 2005)
Direktivet skal sikre at overtrædelser af den intellektuelle ejendomsret er kriminaliseret i medlemslandene¹.
- **Forslag til rammeafgørelse om bekæmpelse af piratkopiering** (juni 2005)
Rammeafgørelsen skal tilnærme medlemslandenes lovgivning på området og herunder indføre minima for medlemslandenes strafferammer for piratkopiering.
- **Etablering af et varslingsnetværk til bekæmpelse af terrorisme** (European Law Enforcement Network) (september 2005)
Formålet er ifølge Kommissionen at etablere et varslingsnetværk for medlemslandenes myndigheder, der sikrer hurtig reaktion i tilfælde af terrorangreb m.m.
- **Meddelelse om gensidig anerkendelse af afgørelser om underholdsbidrag m.m.** (december 2005)
Afgørelser fra andre medlemslandes myndigheder om underholdsbidrag skal håndhæves af danske myndigheder og vice versa. Det må forventes, at meddelelsen vil føre til fremsættelse af et direktivforslag på området – direktivet vil i givet fald være omfattet af det danske forbehold.

¹ Den korrekte retsakt er derfor formentlig en rammeafgørelse og ikke som anført af Kommissionen et direktiv.

- **Forslag til rammeafgørelse om gensidig anerkendelse af ikke-frihedsberøvende kontrolforanstaltninger forud for domsafsigelse** (december 2005)
Formålet er ifølge Kommissionen at styrke uskyldsformodning og retten til frihed ved at erstatte varetægtsfængsling med en ikke-frihedsberøvende foranstaltning og overføre denne foranstaltning til den medlemsstat, hvor den mistænkte er bosiddende. Forslaget skal blandt andet også mindske risikoen for diskrimination af udenlandske mistænkte. Kommissionen udsendte i oktober 2004 en grøn bog om emnet.
- **Forslag til rammeafgørelse om udveksling af information baseret på tilgængelighedsprincippet** (december 2005)
Rammeafgørelsen skal fastlægge fælles standarder for behandlingen af personoplysninger i forbindelse med det politimæssige og strafferetlige samarbejde.
- **Forslag til rammeafgørelse om passende standarder for overførsel af persondata m.m**
Rammeafgørelsen skal fastlægge hvornår det er muligt at overføre persondata til tredjelande som f.eks. USA m.m. (december 2005)

Udover de ovenstående højt prioriterede initiativer forventer Kommissionen at fremkomme med **yderligere en række** lovgivningsinitiativer på Retsudvalgets område i løbet af 2005. Blandt de væsentligste kan her nævnes:

- **Forslag til rådsbeslutning om at lade Kommissionen undertegne parallelaftaler med Danmark vedrørende Bruxelles I-forordningen og Forkyndelsesforordningen** (marts 2005)
- **Forslag til direktiv om opbevaring af data i forbindelse med levering af elektroniske kommunikationstjenester** (marts 2005)
- **Forslag til forordning om motorkontorers adgang til anden generation af Schengen Informations Systemet** (april 2005)
- **Forslag til forordning om lovvalg i kontrakt (Rom I)** (september 2005)
- **Forslag til rammeafgørelse om brug af ”Passenger Name Record – PNR” til efterforskning m.m.** (december 2005)

Hertil kommer et initiativ fremsat af Østrig, Sverige og Finland den 24. januar 2005 vedrørende et **forslag til rammeafgørelse om gensidig anerkendelse af domsfældelser**.

Endelig har Justitsministeriet i sit oversigtsnotat af 11. februar 2005 om større, væsentlige EU-sager på Justitsministeriets område i 1. halvår 2005 oplyst at blandt andet nedenstående lovgivningsinitiativer forventes behandlet, eventuelt i andre rådsformationer end Rådet (RIA):

- **Ændring af direktiv om forbrugerkredit**

- **Forslag til 5. motorkøretøjsforsikringsdirektiv**
- **Forslag til ny køre-hviletidsforordning**
- **Forslag til nyt standardkontroldirektiv**
- **Forslag til 3. kørekortsdirektiv**
- **Forslag til direktiv om beskyttelse af slagtekyllinger**

3. Verserende sager, der pt. ikke figurerer på rådets (RIA) dagsordener, men som ifølge Kommissionen afventer EU-institutionernes stillingtagen.

Kommissionen har i sit arbejdsprogram for 2005 angivet nedenstående sager på Retsudvalgets område, der afventer EU-institutionernes stillingtagen. Der er med andre ord tale om forslag, som Kommissionen allerede *har* fremsat, og som *afventer* behandling i Rådet og/eller Europa-Parlamentet, men som pt. ikke er sat på Rådets (RIA) dagsorden.

- **Forslag til Rådet rammeafgørelse om en styrkelse af de strafferetlige rammer til bekæmpelse af forurening fra skibe - Kom (2003) 227**
Forslaget indebærer fængselsstraf på op til 5-10 år for forurening fra skibe samt en lettelse af de strafferetlige undersøgelser i forbindelse med efterforskningen af forurening fra skibe.
- **Forslag til Rådsafgørelse om etablering af Det Europæiske Politiakademi (CEPOL) som en EU-institution – Kom (2004)62**
Ved en Rådsbeslutning den 22. december 2000 blev CEPOL oprettet, dog uden juridisk personlighed eller et fast hovedsæde. Forslaget retter ifølge Kommissionen op på dette.
- **Forslag til Europa-Parlamentet og Rådets forordning om forebyggende toldsamarbejdsforanstaltninger mod hvidvaskning af penge – Kom (2003) 371**
Formålet er at fastlægge harmoniserede regler for kontrollen med de betydelige likvide midler, der passerer EU's ydre grænser. En effektiv kontrol indebærer blandt andet udveksling af oplysninger mellem medlemsstater, der berøres af mistænkelige overflytninger samt en oplysningspligt for personer, der ind- eller udfører større pengebeløb (pt. 15.000 EURO).

med venlig hilsen

Christian Dubois (3611)

EU's kompetence og beslutningsprocedurer for så vidt angår sager på Retsudvalgets område

I. EU's kompetence (hvilke regler kan EU vedtage på de områder, som Retsudvalget beskæftiger sig med?)

EU har kompetence til at vedtage **fælles regler om politisamarbejde og retligt samarbejde**.

Det kan for eksempel være regler om operationelt samarbejde mellem medlemslandenes politimyndigheder, fælles definitioner på visse særligt grove, grænseoverskridende typer af forbrydelser (f.eks. terrorisme og organiseret kriminalitet) eller fælles minimumskrav til medlemslandenes strafferammer for visse typer forbrydelser. EU har også kompetence til at vedtage regler på **visse dele af det civile retlige område** som for eksempel regler om domstolenes kompetence i civile retssager, der berører flere medlemslandes retssystemer.

II. Beslutningsprocedure

Den anvendte beslutningsprocedure afhænger af hvilket politikområde, der er tale om.

a) Det strafferetlige og politimæssige samarbejde

Det **strafferetlige og politimæssige samarbejde** i EU foregår på **mellemstatsligt plan** (Søjle III). Det betyder, at fælles regler kun kan vedtages med **enstemmighed** og på baggrund af forslag fra enten Kommissionen eller et medlemsland (delt initiativret). Det danske retlige forbehold gælder ikke for denne del af samarbejde, og **Danmark deltager derfor fuldt ud**.

Fælles regler på strafferetlige og politimæssige område vedtages typisk i form af **rammeafgørelser**. Rammeafgørelser skal gennemføres i national ret for at træde i kraft.

Som eksempel på en vedtaget rammeafgørelse på området, kan nævnes rammeafgørelsen om den europæiske arrestordre.

b) Det civile retlige samarbejde

Det **civile retlige samarbejde** sker på **overstatsligt plan** (Søjle I). Her gælder det danske retlige forbehold, og **Danmark deltager derfor ikke** i denne del af samarbejdet. Hvis Danmark ønsker at tilslutte sig regler på det civile retlige område, skal Danmark anmode om en **parallelaftale**. En parallelaftale er en folkeretlig aftale mellem EU og Danmark.

Som eksempel på vedtagne EU-regler på området kan nævnes forældreansvarsforordning (afløser Bruxelles II-forordningen). Danmark står som sagt uden for reglerne på det civile retlige område.